

**EVCİL HAYVANLARIMIZIN NONTRAUMATIQUE
VE TRAUMATIQUE KERATİTİS'LERİNİN SURRENAL
KORTEKS HORMON DERİVELERİNE AİT KOMBİNAS-
YONLARLA TEDAVİSİ ÜZERİNDE ARAŞTIRMALAR**

Hayri Anteplioğlu *

Erdoğan Samsar **

Sürrenal korteksin hayat için lüzumlu olduğu bilinen bir hakikattir. Bu cevherden otuza yakın hormon elde edilmiştir. Bunların pekçoğu fizyolojik faaliyet göstermezler. Aktif korteks hormonları iki gruptur:

1 - Mineralocorticoid'ler, bunlar daha çok elektrolit ve su metabolizmasına,

2 - Glucocorticoid'ler, bunlarda karbonhydrate ve protein metabolizmasına tesir ederler.

Cortison'un fizyolojik etkisi özetle; a) Metabolizmaya tesiri, b) dokulara ve doku reaksiyonlarına tesiri, c) değişik organ ve sistemlere tesiri, d) diğer endokrin bezleriyle olan karşılıklı tesirleri, e) streslere karşı savunmadaki rolü olmak üzere beş grupta etüd edilir. Adrenal korteks hormonlarına en fazla hassas olan dokulardan birisi lenfoid doku ve kanın lenfositleridir. Cortison'un mezaşim doku ve onun hastalıkları üzerine olan tesiri henüz lâyıki veçhile bilinip izah edilmemiştir. Cortison, granulation dokusu ve fibroblast teşekkülünü önler, yaraların kapanmasını, fagositoz ve vascularisation'u geciktirir. Antiallerjik bir tesire maliktir. Hayvanları anaflettik şoktan korur, yangıyı önleyici ve giderici etkisi vardır, ağrıyı hafifleticidir 6, 7.

Genel olarak bu türlü hormonların anticor-antigen birleşmesine mani olmadıkları kabul edilmektedir. Cortison'un tesiri geçicidir, yani ilâç verildiği müddetçe etkilidir, kesilince hastalık yeniden şiddetini kazanır. Hormon etkisini inflammation'un ilk devresinde yapar, granulation dokusunun husulüne mani olur, fakat teşekkül edeni eritmez. Antibiyotiklerin tesirini bozmaz, uygun bir antibiyotikle beraber verilmesi hastalığın toksik periodunu ve nekaheti kısaltır. Bu gün klinikte ençok kullanılan bu tür hormonlardan:

* A.Ü.Veteriner Fakültesi I inci Şirurji Kürsüsü Doçenti. Ankara-Türkiye

** A.Ü.Veteriner Fakültesi I inci Şirurji Kürsüsü Asistanı. Ankara-Türkiye

1 - Su ile hazırlananı ekstreler (Extraits aqueux),

2 - Yağda hazırlanmış ekstreler (Extrait huileuse) buzlardan daha çok (A) Beher gramında %5-10 mg. Cortison tutan merhemler, (B) Steroidlerin ince şekillerinin tuz süspansiyonları ve (C) Steroid'lerle antibiyotiklerin merhem veya tuz süspansiyonları halinde kombine edilip kullanılmaktadır 2, 3, 10.

Bugün kliniklerimizde göz hastalıklarında en çok kullandığımız cortison tutan preparatlar şunlardır: Pom. Cortril opht., Pom. Kenacort-A opht., Pom. Florinet opht., Pom. Flurocortone opht., Pom. Terra-cortril opht., Pom. ophticor opht., Pom. Dexamycine opht., Scheroson ophthalmicum süspan. gibi preparatlardır. Damla halindeki ilaçlarla sık sık instillation yaparak arzu edilen etkiyi sağlamak mümkündür. Bu bakımdan merhemlerin geceleri kullanılmaları daha fazla tavsiye edilmektedir. Lokal olarak Cortison tatbikatı, enfekte suppurativ vak'lar dışında faydalı olabilir (11, 12, 13).

Görüşle ilgili vitaminler hakkında özet bilgi

Vücudun genel sağlığı için lüzumlu olan vitaminler göz ve görüşün idamesi içinde gereklidir. Bugün tedavi rasyonlarında gereken vitamin kombinasyonlarının bulunması daima düşünülmektedir. Vitaminlerin peros kullanılmaları fairesiz olup parenteral yolla tatbikleri tavsiyeye şayandır 4, 8.

Vit.A.: Hayvanların çoğu sağlam fizyolojik function'lara sahip hazım sistemi ve karaciğerleri vasıtasıyla yeşil gıdalardan bu vitamini senteze edebilirler. Noksanlığı halinde aquidaelerde gece körlüğü, cornea lezyonları; sigirlarda kör olarak doğurular husule gelir ve bu gibi buzağılar bir iki gün içerisinde ölürlür.

Vit. A preparatlarının Hemerolopi, kseroftalmi, keratomalasi ve cornea hastalıklarında kullanılması gerekir, köpekler için günlük doz 0,1, 1,5, 14 mgr.

Vit.B kompleksi: Bir gurup halindedir. Ancak bunlardan onbir tanesinin fizyolojik önemi tespit edilebilmiştir. (Anörin, Laktoflavin, Nikotin asidi, Biotin, Folik asit, Pantoten asidi, pridoksin, kolin, inozit, P. aminobenzoic asidi, siyah-kabolamin). Ferment sistemlerinin kısımlarından olmak itibariyle karbonhidrat, protein ve yağ metabolizmasının fermentatif safhalarının tanzim ve hızlandırılmasında rol oynar. Göz üzerindeki etkisi çok azdır. B. vitamini Conjunctivitis, Vascularisation'lu keratitis, Iritis, alaca karanlık körlüğü ve ve Photophobie hallerinde endikedir 9.

Vit. 6. Blepharitis'lerde ve conjunctivitis'lerde etkilidir.

Vit.C: Lens ve corpus vitreum'un humorundaki C vitamini konsantrasyonu çoğu zaman eşittir. Bu vitaminin yokluğu veya yetersizliği halinde kataraktın şekilleneceği hiçbir zaman bildirilmemiştir. Bununla beraber bu vitaminin

lensin beslenmesiyle ilgili olabileceği hatırdan çıkarılmamalıdır. Literatür bilgileri arasında Scorbüt'e bağılı olarak gözde şekillenen hemorajiler mevcuttur. Bilhassa keratitisi ülserosa tablosu gösteren olaylarda (köpeklerde) portakal suyu, Acite ascorbique verilmekle iyileşmenin çabucak elde edildiği bildirilmiştir. En yüksek dozları dahi toksik değildir 14.

Vit.D gurubu: Çocuklarda kanda devamlı olarak bir calcium azlığı Katarakta zonularis'in şekillenmesine rehberlik eder. Burada irsi bir temâülünde rolü vardır. Vit. D noksanlığı hayvanlardada benzeri lezyonun şekillenmesine yol açabilir. Müşahedelere göre Rachitism hastalığına müptela birçok köpek yavrusunda katarakt şekillenmiştir. Keratoconus, bazı myopie olayları; Sclera'nın zayıf kalması calcium noksanlığı ile iştirâk etmektedir. Yüksek dozları organlarda kireç birikintilerine ve kemiklerden kirecin kaybını mucip olur.

Vit.K: Yokluğu Retina hemorajisi ile birlikte bulunursada hayvanlarda nadirdir. Fakat retina hemorajilerinde bu vitamin yardımcı olarak kullanılmalıdır 4, 9, 14.

Materyal ve Metot

A.Ü. Veteriner Fakültesi 1. Sirurji Kürsüsü Kliniğine 1960-1964 tarihleri arasında tedavi maksadiyle getirilen ve aşağıda listesi verilen Keratitisi'li hayvanlar materyalimizi teşkil etmiştir.

Tek tırnaklılar	49 baş
Çift tırnaklılar	27 baş
Karnivor'lar	47 baş ve
Kanatlılar	7

olmak üzere toplamı 130 hayvandır.

Bu vaka'lar conjunctivitis'le birlikte tromatik olmıyan keratitisi ile keratitisi traumatica olarak iki gurup halinde ayırt edilip kaydedilmiş, husule geliş sebepleri, şekilleri ve süreleri hakkında anamnez alınarak protokollerine kaydedilmiştir.

1 - Tedavilerinde kullandığımız preparatların esasını Adrenocorticotropic hormon preparatları teşkil etmiştir. Bunlardan: *Hydrocortison-acatate-Ciba*, 5cc. flakonlar halinde ve 1 cc de/25 mg. müessir maddeyi ihtiva eden preparat tedavi anında taze olarak hazırlanmış steril serum fizyolojik içinde 15.000 I. U. Cryst. penicillin ile birlikte.

2 - *Vecortenol* (Ciba Aktiengesellschaft, Basel-Schweiz) ad. usum Vet. preparatı. Bu preparat bir prednisolone esteri ile, trimethylacetate prednisolone'dan müteşekkil sentetik olarak hazırlanmış bir corticosteroid preparattır.

Faydası, hydro-saline retansiyonuna sebebiyet vermemiş olmasındadır. Genel olarak metabolizmaya ve iştihanın açılmasına etkili olmaktadır. Bu preparatla birlikte Vit.A ve D preparatlarında tedaviye ek olarak kullanılmıştır.

3 - Syncortryl (Les laboratoires Roussel) in beher CC. lik ampulünde 0.005 mg. Acetate desoxycorticosterone crystallise ihtiva eden preparatı,

4 - Kenacort-A (Ophthalmic) merhem terkiibinde Neomycin, gramidcin ve hydrocortison acetate ihtiva etmektedir. Biz bu preparatla yapılan tedaviye ilâve olarak Vit. A+D Duphasol -Hollanda adlı preparat ile Vit. Bekompleks, C vitamini- Wander preparatlarında ekledik. Bunlardan A+D kombinasyonu bilhassa çok kullanıldı (terkiibinde 500.000 I. U. Vit.A ve 250.000 I. U. Vit.D. bulunmaktadır).

5 - DİF firmasının Dexamycin göz merhemi, terkiibinde Neomycine % 0,5 ilâ H. Cortisone acet. %1,5 ihtiva etmektedir.

6 - Pfizer firmasından temin ettiğimiz Terra-Cortril göz süspanسیونu,

7 - Carlo Erba firmasının Hydrocortisone Kemicetine Erba göz damlasını ve son olarakta,

8 - Schering firmasının Scheroson ophthalmicum adlı göze ait süspanسیونunu kullandık.

İlaçların büyük bir kısmı tarafımızdan tedarik edildi ve enjeksiyonların hepsi kliniğimizde tarafımızdan yapıldı. Merhem ve damla halinde tatbiki gerekenlerden bir kısmı hayvan sahipleri tarafından bildirilen tarz ve usule göre kullanıldı ayrıca haftada bir iki def'a kontrol için kliniğe celbedildi.

Olaylarımız

Bu bölümde yüzotuz vak'anın hepsini ayrı ayrı bildirmeyeceğiz çünkü bunların çoğu yekdiğerine benzer şekiller gösterip etiyoloji noktasında da yakınlıkları vardır ve yazınında fazla kabarmasında herhangi bir fayda görülmemiştir.

1. Tekturnaklılara ait vakalar

3037, 3560, 1777, 2103, 2418, 1964, 3037, 499, 438, 2428, 1854, 1984, 2138, 1766, 2103, 2197, 2468, 1709, 1955, 1719, 97, 96, 90, 49. Protokol numaralı yirmi dört yerli, safkan arap, safkan ingiliz at, katır ve merkep tromatik olmıyan ve çeşitli derecelerde keratitis ve ilâveten conjunctivitis tablosu göstermekteydiler, ayrıca 3075, 131, 1956, 2404, 2405, 24, 2418, 1760, 1696, 2014, 3075, 1671, 1697, 1958, 1974, 1936, 2001, 2588, 2589, 2590, 1274, 2272, 2637

protokol numaralı tek tırnaklılarda ise bir mercimek büyüklüğünden yirmi-beş kuruş büyüklüğüne kadar sathiden Descemetocel tablosu gösteren olaylara kadar farklı derinliklerde olan keratitis traumatica tablosu gösteren yirmi üç vak'a olmak üzere toplumu kırkdokuz keratitis olayı,

II. Ruminant'lardan: 2632, 1785, 1805, 1925, 1740, 1851, 1520, 1640, 1758, 2179, 3077, 3564, 1646, 1939, 2430, 1938, 2179, 2431 protokol numaralı öküz, inek, düve, buzağı, koyun, keçi ve ceylanda traumatik olmıyan ve çoğu conjunctivitisle birlikte bulunan değişik klinik tablo gösteren keratitis olayları ile 2038, 2429, 1843, 1664, 2736, 1519, 2763, 1520 ve 1521 protokol numaralı equide'lerde olduğu gibi değişik şiddet ve tablo gösteren keratitis traumatica olayları ki toplum olarak yirmiyedi vak'a,

III. Carnivor'lar: 1589, 3240, 2156, 2269, 1840, 22, 268, 327, 1105, 2035, 1455, 2710, 1823, 2864, 1705, 3505, 7, 1566, 50, 104, 1680, 2313, 2471, 1949, 1703, 325, 2035, 2329, 3272, 1455 protokol numaralı kedi ve köpeklerde conjunctivitisle birlikte traumatik olmıyan ve çeşitli derecelerde symptome tablosu gösteren keratitis ile, 1686; 2126, 2176, 2762; 4, 127, 1761, 2272, 71, 42, 90, 1456, 16, 36, 2514, 20 ve 21 protokol numaralı olan kedi ve köpeklerde ise çeşitli derecelerde kornea lezyonlarıyla birlikte irili ufaklı defektler bulunan keratitis traumatica olayları ki toplam olarak kırkyedi vak'a.

IV. Kanatlılara ait: 1906, 2329, 2330, 2331, 2070, 2078, 70 protokol numaralı tavuk, horoz ve hindide çoğu purulent olmak üzere keratitis tablosu bulunmaktaydı.

Yukarıda protokol numaraları yazılı olaylarda hastalığı doğuran sebeplerin tespiti için de çalışılmış ve bunların; çeşitli traumatik tesirler, toz, toprak, pisi pisi otu, tahıl sümbüle parçacıkları, sinekler, şimik irkiltilerden bilhassa sönmemiş kirecin cornea'ya etkisi, termik sebeplerle ve ısırma yaraları ile köpeklerden ikisinde saçma tanelerinden, atlarda bilhassa yarış atlarında kamçı darbeleri ve cornea'ya kuvvetle çarpan kum tanelerinden; keza köpeklerde entropium, conj. follicularis, blepharitis ve otitis'lere bağlı olarak, at ve sığırlarda çeşitli sebeplere bağlı entero-toxaemie'ler sonu, bilhassa köpeklerde gençlik hastalığına ilgili olarak, akciğer hastalıklarından pneumonie olaylarının bir komplikasyonu şeklinde husule geldikleri tespit edilmiştir.

Genel olarak traumatik olmıyan Conjunctivo-keratitis tablosu gösteren vak'alarda hakim olan symptome'lar: photophobie, lacrymation, göz kapaklarında ödem, ve konjestion, cornea'da central veya periferik olarak yer almış değişik büyüklükte bulanıklık, pericorneal vascularisation, bazan kuvvetli bir chemosis, görüşün az veya çok bozulmuş olduğu idi.

Keratitis traumatica olaylarında ise yukarıda bildirilen symptome'lara ilâveten çoğunlukla cornea'nın central kısmında bulunan, şekil, çapı ve derinliği değişik olarak müşahede edilen (Sathi katın desquamation'undan Des-

cemetocel ve hatta cornea perphoration'una kadar) ve Prontosil rubrum ampullerinden birkaç damla damlatıldığında sağlam kısımlara nazaran kırmızıya boyanan defekti sahalar açık bir şekilde sınırlandırılmaktaydı.

Vak'ların hepsinde tedaviye hastalıklı gözün dezenfeksiyonuyla başlamıştır ve sonra hangi ilâç tatbik edilecekse o guruba göre işleme tâbi tutulmuştur. Klinik seyir bakımından çoğunluğu akut ve subakut devredeki olaylar kapsıyordu.

Tatbik edilen ilâçlara göre gurupların izahı :

a) Hydrocortison acetate-Ciba + 15.000 I.U. Cryst. penicillin solüsyonunun göz kapağı conjunctiva'sı altına enjeksiyonu suretiyle tedavi görenler: Bu gurupta yedisi keratitis traumatica olmak üzere onbeş vak'a yer almıştır. Vak'ların herbirine elimizde eşantiyon olarak bulunan Hydrocortison acetate Inject. solüsyonu-Ciba ile buna tarafımızdan taze olarak hazırlanıp ilâve edilmiş 0,5 1 cc steril serum fizyolojik içindeki 15.000 I.U. pryst. penicillin solüsyonu haftada iki gün olmak üzere genel olarak palp. superioris'in conj. palpebrarum'u altına steril bir enjektör ve 2 numaralı bir iğne ile enjekte edilmiştir. Bu tedavi 8-22 gün devam etmiştir. Enjeksiyonları takiben 3 günden beşinci güne kadar pericorneal vascularisation'un arttığı ve kuvvetlendiği görülmüş, sonra yavaş bir şekilde ödem ve konjestiyone durumun kaybolduğu, daha çok medialden ve periferden başlayarak bulanıklıkların saydamlaştığı ve nihayet değişik bir süre zarfında (7-19) günde traumatik olmiyan olaylarda tamamen iyileşmenin husule geldiği, keratitis traumatica olaylarında ise, mevcut cornea defektinin büyüklüğüyle orantılı olarak ve bilâhère yerinde 30-65 inci günlerde kaybolan leukoma'lara terk ederek iyileştiği müşahede edilmiştir.

İyileşmenin başlangıcında gözde tansiyonun biraz düşük ve bilâhère onbeşgün sonra sağlam gözle eşit seviyeye çıktığı kaydedilmiştir. Bu onbeş vak'adan bir keratitis purulenta olayı ile ki bu hastanın idrar muayenesinde aynı zamanda şeker hastalığına yakalandığı anlaşılmıştır. Gençlik hastalığının pneumonie şekline yakalanmış bir köpekte bilateral olarak şekillenen keratitis traumatica olayında ve diğer bir atta sol gözde bulunan keratitis traumatica'da tedaviden sonuç alınmamıştır.

b) *Vecortenol* ad. usum Vet. ile tedavi gören hastalar: Bu preparattan elimizde eşantiyon olarak bulunan 10 cc. lik süspansiyonu havi şişelerden çalkalamak suretiyle 1 cc. enjektöre alıp birinci ilâçta olduğu gibi içesine 15.000 I. U. Cryst. penicillin ilâve ederek gene 2 numaralı iğne ile haftada iki def'a olmak üzere üçü keratitis traumatica olan on keratitisi vak'asına subconjunctival enjeksiyon şeklinde kullandık. Ayrıca D ve A vitamini haftada 30.000 U olarak enjekte edildi. Vak'alardan ikisi müstesna sekizinde 4-5 inci günler çok ileri bir sâlah hali kaydedildi, iki vak'ada corneadaki diffuz kera-

titis purulenta tablosu adeta inanılmayacak bir derecede açıldı, bidayette görüşü tamamen kaybolan iki vak'ada % 100 e yakın bir görüş sağlamış oldu. Cornea yarası bulunan üç vak'adan ikisinde mevcut defektler iki ilâ dört enjeksiyondan sonra tamamen kapandı diğer birisinde altı enjeksiyon yapılmasına rağmen iyileşme yerine birazda fenaya gidiş sezildiğinden tedavi değiştirildi.

c) Roussel laboratuvarının Syncortyl adlı preparatı ile tedavi görenler: Evvelki iki preparatta olduğu gibi bundada cryst. penicillin kombinasyonu yapıldı ve üç gün ara ile enjeksiyonlar subconjunctival olarak düzenlendi. Dördü keratitis traumatica tablosu gösteren on vak'a burada tedavi gördü. Oldukça kıvamlı olan bu preparatın enjeksiyonu diğer preparatlara nazaran daha güç enjekte edildi ve enjeksiyondan sonra bir hafta kadar tedavi edilen gözde çok şiddetli bir irkilti ve ağrı husule geldi. Filhakika bu preparatın tedavi edici gücü on vak'ada %50 nin üstüne çıkamadı ikisi traumatik diğer ikisi traumatik olmayan dört keratitis olayında ilâç etkisiz kaldığından tedavi değiştirilerek hastalar sağlandı.

d) Kenacort-A-Squibb göz merhemini tatbik ettiğimiz 24 keratitis vak'-asında ilâç günde 3-6 def'a tatbik edildi ve her seferinde Sol. boriqe ile silindi. Bunlardan köpeklerin gençlik hastalığı ve pneumonic ile komplike olan altı vak'a müstesna diğer 18 zi üç ilâ 16 günde iyileşerek eski normal hallerini kazandılar. Yukarıda istisna ettiğimiz altı vak'ada tedaviye bilâhère A+D (Duphasol) göze damla halinde ve Vit. bekompleks enjeksiyon şeklinde ilâve edilmiş ve keza sıcak anticeptik kompreslerle takviye edilmiştir. Üç tanesi tedavi devam ederken Fakütemiz İç Hast. Kliniğinde ölmüştür, diğer ikisinin hastalıklı gözleri 35 inci günlerde açılmış, birinde ise bilateral olarak ulcus şekillenmiş, tedaviye devam edilerek oniki günde şifa sağlanmıştır. Aynı ilâçla tedavi edilen oniki keratitis traumatica olayından dokuzu 5-16 inci günlerde iyileşmiş, ikisinde ileri bir sâlah hali ancak bir ay sonra kaydedilmiş, birinde ise tedavi başarısız kalmıştır.

d) Dexamycin göz pomatının kullanıldığı on keratitis olayından altısında 8-14 üncü günlerde tam bir iyileşme elde edilmiş, ikisinde göz ülserleşerek cornea delinmiş, bunlardan birisi kör olmuş ikincisinde ülser büyük bir sekel terkederak iyileşmişssede görüş 2/3 nispetinde kaybolmuştur. Cor'nea defekti bulunan altı vak'adan ikisi altı günde tam bir iyileşme göstermiş, dördünde tedaviye A+D ve C vitaminleri verilerek tedavi takviye edilmiştir 38 inci günde iki vak'ada sâlah kaydedilmiş, diğer ikisinden birisi gözün atrofisi ile sonuçlanmış, diğerinde ise hastalık bir müddet sonra sağlam gözde de görülmüş ve iki aylık bir tedaviden sonra (antiseptik kompres tatbiki ilâvesiyle) leukoma ile sonuçlanan iyilik hali elde edilmiştir. Burada ilâç aynen Kenacort-A da olduğu tatbik edilmiştir.

e) Terra cortyl kullandığımız sekiz keratitis olayından beşi iyileşmiş, üçünde iki ay sonunda ancak bir sâlah elde edilmiştir. Altı keratitis traumatica

olayından üçüde tam iyileşme, birinde leukoma sekeli ile şifa ikisinde ise tedavi başarısız kalmıştır.

f) Scheroson ophthalmicum ile tedavi gören on keratitisi hastada günde 8-10 def'a hasta göze ilaç damlatılarak tedaviye başlanmış ve fakat beşinde ileri bir sâlah elde edilmiş olmasına rağmen iyileşme tam olarak husule gelmemiş sonra bu vak'alarda antibiyotik, Vit. A+D ve C vitamini tatbikiyle şifa sağlanmıştır. Yedi keratitis traumatica olayından ikisinde sâlah, birinde tam iyileşme ve dördünde ise tedavi yetersiz kalmıştır.

g) Hydrocortison kemicitine-Erba göz damlasiyle dördü travmatik tabiatte olmak üzere oniki keratitis vak'ası üzerinde tedavi denemesi yapıldı. Beş vak'ada onbirinci günde ileri bir sâlah hali kaydedildi, bunların üçü onaltıncı günde tam iyileşti, ikisinde tedavi yetersiz kaldı, keratitis traumatica olaylarında ise birisinde iyileşme, ikisinde sâlah ve diğer birinde ise sonuç alınmadı.

Tedaviye alınan vak'aların hayvan türlerine göre dağılımını gösteren cetvel.

Cetvel No: 1.

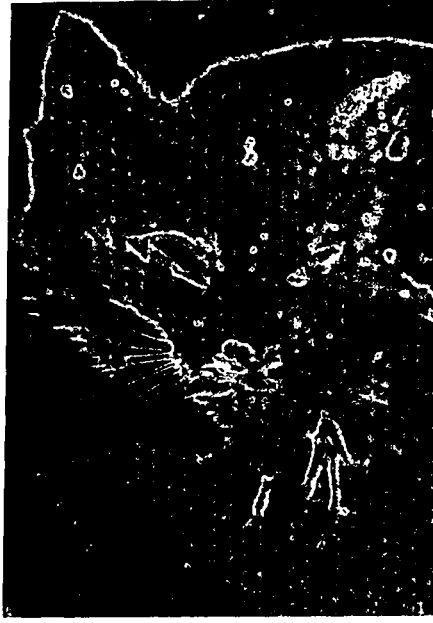
	V a k ' a		S a y ı s ı		
	Equide	Ruminant	Carnivor	Kanatlı	Toplam
Keratitisi non traumatica	26	18	30	7	81
Keratitisi traumatica	23	9	17	-	49
Toplam:	49	27	47	7	130

Tatbik edilen tedavi ve sonuçlarını gösteren cetvel

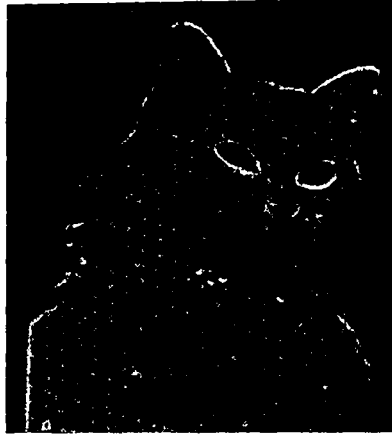
Cetvel No: 2

Preparatın adı	Nontraumatic K.		Traumatic K.			İyileşme oranı %
	Şifa	Sâlah iyileşmeyen	İyi.	Sâlah iyileşmeyen		
Hydrocort. Acetate + Cryst. Penicillin	7	- 1 (8)	4	- 3 (7)	% 78	
Vecortenol + Cryst. penicillin + Vit D	5	1 1 (7)	2	- 1 (3)	% 70	
Syncortryl	4	- 2 (6)	2	- 2 (4)	% 60	
Kenacort-A + Vit. A+D, C ve B.	21	- 3 (24)	9	2 1 (12)	% 80	
Dexamycin + A ve D ve Bekomp.	8	1 1 (10)	2	2 2 (6)	% 62	
Terra-cortryl	5	3 - (8)	2	- 3 (6)	% 57	
Erba (Collyre)	3	2 3 (8)	1	2 1 (4)	% 33	
Scheroson opht. Vit. A+D, C	-	5 5 (10)	1	2 4 (7)	% 6	
T o p l a m:	53	12 16 (81)	24	8 17 (49)		

Resim: 1 — 2762 protokol numaralı vak'amızın tedaviye getirildiği gün, sağ gözünden geniş corne defekti, sol gözünde diffuz keratitis purulenta tablosu gösteren hali ile. (Bu vakanın tedavisinde KENACORT-A + A-D ve B vitaminleri kullanılmıştır.)

Resim: 2 — Yukarıdaki vak'anın her iki gözündeki lezyon sekelsiz olarak iyileştikten bir hafta sonraki durumunu gösteren resmi.

S o n u ç

Bu çalışmamızı özetleyen ve değerlendiren bir ve iki numaralı çizelgeleri eleştirerek aşağıdaki genel ve özel sonuçlara varmak kâbil olmaktadır.

Genel sonuçlar :

1 - Evcil hayvanlarımızın non traumatic ve traumatic olan keratitis'lerinin her derecesinde ADRENOCORTICOTROPIC hormon derivelerinden başarılı bir şekilde faydalanılabilmektedir.

2 - Ancak yukarıda zikredilen fayda, bu preparatların yalnız başına olmaktan ziyade uygun bir antibiyotikle kombine edilmesi halinde vaki olmaktadır.

3 - Yalnız başına kullanıldıkları takdirde, hele traumatic lezyonları ihtiva eden olaylarda muhtemelen menfi etkileride görülmektedir (Keratitisin ulcus haline dönmesi, cornea'nın perforation'u gibi).

4 - Tedavide kullanılan Cortison veya benzeri etkili preparatlar genel olarak diğer ilâçlardan daha pahalıdır, bu sebepten ancak fayda hasil olabilecek ve daha ziyade küçük hayvanlarda kullanılmaları uygun görülmektedir.

5 - Hertürlü keratitis olayında uygun bir antibiyotikle kombine edilmiş adrenocorticotropic hormon deriveleriyle tedaviye vak'a'ya göre A, D, B ve C vitaminlerini de eklediğimizde lezyonun iyileşme süresi daha kısaltılmakta ve organizmanın kamçılanması o nisbette yüksek olmaktadır.

6 - Cortison ve derivelerinin sistemik bir şekilde enjeksiyonları, lokal aplikasyonlardan çok daha pahalıya malolacağı gibi, etkiside az görülmekte ve hatta yan tesirlerinden ileri gelen fenalıklarda beklenebilmektedir. Bu dezavantajlara mukabil, lokal olarak tatbikte lezyonlu sahada istenen konsantrasyon daha kolay ve küçük dozlarla kısa bir süre içinde elde edilebilmekte, ayrıca tedaviye istendiği kadar devam edilebildiği gibi yan tesirlerdende kaçınılmış olmaktadır.

7 - İlâcın damla halinde kullanılma şekline karşılık pomat ve mümkün olduğu takdirde subconjunctival enjeksiyonlar halinde tatbiki daha üstün ve enerjik etki göstermektedir.

Özel sonuçlar :

1 - Enjekttable olan cortison ve derivelerine ait preparatlardan gerek Hydrocortison acetate-Cilt a ve gerekse Vecortenol dan biz, haftada subconjunctival olmak üzere iki def'a ve her def'asında 1cc = 25 mg. lık miktarı içerisine 0,5 ilâ 1 cc steril serum fizyolojikte eritilmiş ve taze olarak hazırlanmış 15.000 I.U. Cryst. penicillin ilâve ederek kullandık her iki preparattanda % 70 in üzerinde başarılı sonuç aldık.

Bu türlü tedavi tatbikatını Veteriner Hekim 5 cc. lik bir Record enjektör ve 2 numaralı iğnesiyle her hal ve şart altında hiçbir özel tekniğe lüzum kalmaksızın yapabilir.

2 - Syncortyl adlı $1cc=0,005$ mg. prepatanın kullanıldığı on vak'ada ise tedavi süresi oldukça uzun ve başarı nispetinde pek yüksek olmamış %60 seviyesinde kalmıştır.

3 - Dexamycin göz pomatı ile terra-cortryl göz süspansiyonunun tedavisinde bilhassa birinci ilâca Vit. A+D (Duphasol) ve Bekompleks preparatları katılmış tedavi sonuçları %62 ilâ %57 seviyesine varmıştır.

4 - Terkibinde chloramphenicol tutan Erba göz damlasından ilacın tatbikatı gözden akıp gitmesi dolayısıyla arzu edilen tedavi sonucu sağlanamamıştır.

5 - Scheroson ophthalmicum ise hemen hemen vak'aların büyük bir kısmında tesirsiz kalmıştır.

6 - Yukarıda saydığımız ilâçlara nazaran esas bir preparat olarak kabul ettiğimiz kenacort-A göz pomatını biz Vit. A+D ve C vitamini preparatlarıyla halen dahi geniş ölçüde kullanmaktayız. Bu ilâçla yaptığımız tedavi denemeleri en yüz güldürücü durumdadır ve tedavideki başarı oranı diğerlerinden yüksek %80 nin üzerindedir.

Halen memleketimiz eczanelerinde satılan göz pteparatlarından evcil hayvanlarımızın hertürlü keratitis olaylarında birinci derecede Kenacort-A yı ikinci derecede Dexamycin pomatını tavsiye edebilmekteyiz. Bu tedaviye vak'aya göre; Vit. A, D, C ve B enjeksiyonlarında ilâve edilirse başarı nispeti yükselmekte ve tedavi süresi azalmaktadır.

7 - Chronique tabiatlı vak'alarda evvela pom. oxyte jaune veya rouge de mercure gibi irkiltişel bir pomatla yangının akut hale çevirmek ve sonra uygun bir zamandan itibaren yukarıda adları yazılı ve tavsiyeye şayan görülen cortison-antibiyotik kombinasyonunu kullanmak hemen hemen şart gibi görülmektedir. Biz böylece yedi vak'ada üç gün müddetle cıva merhemi kullanılarak yangıyı akut hale çevirdik ve sonra adı geçen pomatları kullanarak hastalığı tedavi edebildik.

S u m m a r y

The Treatment of Traumatic and Nontraumatic Keratitis by Andrenocorticotropic Hormone Drugs of Domestic Animals

In this article the authors given the results of the treatment of 130 traumatic and non traumatic keratitis in horses, mules, donkeys, sheep, dogs, cats and fowl, by hydrocortison acetate (Inj.), vecortenol (Inj.), syncortryl (Inj.),

Nontravmatik ve Travmatik Keratitilerin Tedavisi

kenacort-A (Oint.), dexamycin (Int.), terra-cortril (Sus), Erba-collyre (Süsp.) and scheroson ophthalmicum.

Hydrocortison acetate and Vecortenaol were injected 3, days interval subconjunctivally with the combination of 15.000 I.U. Cryst. Penic. solution in 1cc=25 mg. doses.

Syncortryl 1cc=0,005 mg. is also injected subconjunctivally.

Vit. A+D (Duphasol), Vit.C and Bekomplex therapy were added to the above treatments.

The results of the treatments are given in the following table.

Drug's N names	Non traumatic kerat.		Traumatic Kerat.			Percent of the recovery	
	Number of cases		Number of cases				
	Recov.	İmpr.	Non Rec.	Rec.	İmpr.	Non Rec.	
Hydrocor. Ace.+ 15.000 C.P.	7	-	1(8)	4	-	3(7)	% 73
Vecort.+15.000 C. Pen.	5	1	1(7)	2	-	1(3)	% 70
Syncortryl	4	-	2(6)	2	-	2(4)	% 60
Kenacort-A	21	-	3(24)	9	2	1(12)	% 80
Dexamycin	1	1	1(10)	2	2	2(6)	% 62
Terra-Cortryl	5	3	7(8)	3	-	3(6)	% 57
Erba (Collyre)	3	2	3(8)	1	2	1(4)	% 33
Scheroson Opt	-	5	5(10)	1	2	4(7)	% 6
Total:	53	12	16(81)	24	8	17(49)	

We obtained the best result with Kenacort-A eye ointment. The Vitamins A, B, C and D injections are also useful for reducing the duration of the treatment and stimulate the vascularisation of the pericorneal area which is necessary for reparation.

L i t e r a t ü r

- 1 - Anon (1945): *Ocular signs of ariboflavinosis*. Brit. Med. J. Dec. 22nd.
- 2 - Anteplioğlu, H. (1963): *Ankara bölgesi evcil hayvanlarda görülen kerato-conjunctivis'ler ve bunlardan bilbassa sığırların Ophthalmia emizootica'sı üzerinde araştırmalar*. (Habilitasyon tezi) Sah.: 24-51, A.Ü. Basımevi.
- 3 - Barber, A. Nothacker, W. G. (1952): *Effects of cortison on non perforating wounds of cornea in man and guinea pigs*. Arch. Path. 54:234-342.

- 4 - **Bengisu, N.** (1948): *Göz hastalıkları, 2 nci baskı, Sah.:* 240, 265, 280., İsmail Akgün Matbaası-İstanbul.
- 5 - **Bourne, R. F.** (1952): *The physiology of disease avitaminosis A. The North. Am. Vet. V.:* 33:463-466.
- 6 - **Brandly, C. A., and Jungherr, E. L.** (1959): *Advances in Veterinary ocience, Vol. V.:* 1-73., *Academic Press Inc.* New-york and London.
- 7 - **Davidson, J. L.** (1952): *Neomycin sulfate in veterinary dermatology and ophthalmology. Vet. Med. 47:*239-241.
- 8 - **Ekin, İ.** (1955): *Klinik vitaminoloji.* Karınca matbaası Ankara.
- 9 - **Irvine, S. R., Irvine, M. D.** (1951): *The effect of cortison on the primary and secondary aqueus and corneal vascularisation in rabbits.* (Merck, Darmstadt Almanya (Vitaminler adlı broşürden). *Johns, Hosp. Bull., 89:*288-302. *Merc, Darmstadt - Almanya* (Vitaminler adlı broşürden).
- 11 - **Magrane, G. W.** (1951): *Cortison in ophthalmology.* The North. Am. Vet. V.: 32-763-767.
- 12 - **Miller W. C.** (1959): *Black's Veyerinary Dictionary, pp. 1029-1032.* London.
- 13 - **Öktem, B.** (1959): *Evcil Hayvanların Göz hastalıkları.* Sah.: 50-64. Ders kitabı, İkinci baskı, Yeni desen matbaası-Ankara.
- 14 - **Smythe, R. H.** (1956): *Veterinary ophthalmology.* Sah.: 264. *Bailliere Tindall and Cox, London.*

Yazı "Dergi Yazı Kurulu"na 1. VIII. 1964 günü gelmiştir.